

Ontbinding rechtspersonen

Niet-rechterlijke ontbinding en vereffening van rechtspersonen (artikel 19 t/m 24 boek 2 B.W.)

Ontbinding

Het betreft hier het ontbinden van rechtspersonen, zonder dat hier een rechter aan te pas komt. Rechtspersonen, zoals hier bedoeld zijn: besloten vennootschappen, naamloze vennootschappen, coöperaties, onderlinge waarborgmaatschappijen, verenigingen of stichtingen. Voor de rechtspersoon EESV (Europees Economisch Samenwerkingsverband) gelden andere regels. Deze worden aan het eind vermeld.

Een rechtspersoon kan op één van de volgende vier manieren worden ontbonden.

Ten eerste door een ontbindingsbesluit

Een naamloze vennootschap of een besloten vennootschap kan worden ontbonden door een besluit van de algemene vergadering; een vereniging, coöperatie of onderlinge waarborgmaatschappij door een besluit van de algemene ledenvergadering. Een stichting kan door een besluit van het stichtingsbestuur worden ontbonden, tenzij de statuten deze mogelijkheid niet toelaten.

Meestal is volgens de statuten voor zo'n ontbindingsbesluit een bijzondere meerderheid van stemmen vereist, evenals een bepaald quorum (dat wil zeggen: het aantal stemgerechtigden dat aanwezig moet zijn om een besluit te kunnen nemen). Raadpleeg daarom eerst de statuten.

De ontbinding treedt in op het moment dat het besluit wordt genomen, of op een toekomstig tijdstip. In ieder geval nooit op een moment in het verleden. Een besluit tot ontbinding is, in beginsel, onherroepelijk en kan dus niet zomaar ongedaan worden gemaakt. Onder bijzondere voorwaarden zou, met rechterlijke tussenkomst, een besluit herroepen kunnen worden.

Ten tweede: de wet bepaalt dat een vereniging, coöperatie of onderlinge waarborgmaatschappij wordt ontbonden als er helemaal geen leden meer zijn.

Ten derde: de statuten van de rechtspersoon kunnen bepalen dat de rechtspersoon ontbonden wordt bij een bepaalde gebeurtenis.

Ten vierde: kan de Kamer van Koophandel (KVK) een rechtspersoon ontbinden als deze bepaalde wettelijke verplichtingen niet nakomt.

KVK ontbindt een rechtspersoon als zich twee of meer van de volgende situaties voordoen:

1. er staan gedurende ten minste een jaar geen bestuurders ingeschreven/de ingeschreven bestuurders zijn overleden of onbereikbaar.
2. gedurende ten minste een jaar zijn geen jaarstukken gedeponneerd (dit geldt niet voor verenigingen en stichtingen).
3. er is geen aangifte vennootschapsbelasting gedaan gedurende ten minste een jaar na aanmaning van de inspecteur (dit geldt niet voor verenigingen en stichtingen).
4. de rechtspersoon is niet of niet meer bereikbaar gebleken op het in het Handelsregister ingeschreven adres, terwijl ook geen opgave tot wijziging van de inschrijving is gedaan.

De wetgever gaat ervan uit dat een rechtspersoon waarbij zich ten minste twee van deze situaties voordoen, 'leeg' is. Dat wil zeggen dat de rechtspersoon geen activiteiten en geen bezittingen meer heeft. Zo'n rechtspersoon moet ontbonden worden omdat deze geen reden meer heeft om nog langer te blijven bestaan. Het ontbinden van een 'lege' rechtspersoon kan bovendien voorkomen dat deze in handen komt van personen die niet langs de legale weg een rechtspersoon willen of kunnen oprichten. Actieve rechtspersonen hebben dus niets te vrezen. Deze wet is niet op hen van toepassing.

Voordat KVK de rechtspersoon ontbindt, stuurt zij een bericht van de voorgenomen ontbinding. Acht weken daarna gaat KVK tot ontbinding over, tenzij de in de brief genoemde ontbindingsredenen zich inmiddels niet meer voordoen.

Ben je betrokken bij een niet meer actieve rechtspersoon waarvan het niet de bedoeling is dat de activiteiten weer worden opgepakt? Je kan er dan zelf voor zorgen dat deze rechtspersoon wordt ontbonden door het (laten) nemen van een ontbindingsbesluit (zie hierboven).

Van de ontbinding van een rechtspersoon moet opgave gedaan worden aan het Handelsregister. Je gebruikt voor deze opgave formulier 17a (ontbinding rechtspersoon). Als het om een ontbindingsbesluit gaat van het daartoe binnen de rechtspersoon bevoegde orgaan (aandeelhoudersvergadering, ledenvergadering of bestuursbesluit), dan moet dit besluit worden meegezonden met de opgave. Eventuele overige mee te zenden stukken worden op het opgaveformulier genoemd.

De Vereffening

Voortbestaan na ontbinding

De ontbinding van de rechtspersoon betekent nog niet altijd automatisch dat de rechtspersoon is opgehouden te bestaan. De ontbonden rechtspersoon blijft namelijk voortbestaan als dit nodig is voor de vereffening van zijn vermogen (dit wordt ook wel liquidatie genoemd). Tijdens deze vereffening worden de lopende zaken afgewikkeld, vorderingen geïnd, schulden betaald en voorraden verkocht. De vereffening gebeurt door één of meer vereffenaars. Meestal zijn dit dezelfde personen als de bestuurders; dit is altijd het geval als er in de statuten geen speciale vereffenaars zijn aangewezen. In de statuten of bij het ontbindingsbesluit kunnen echter andere personen als vereffenaar zijn aangewezen. Door de ontbinding treden de bestuurders op het moment van ontbinding als bestuurder uit functie. Achter de statutaire naam van de rechtspersoon moet in alle stukken en aankondigingen 'in liquidatie' worden toegevoegd.

Behalve van de ontbinding zelf moet er ook opgave worden gedaan van de functietreding van de vereffenaar(s) en van de uittreding van de bestuurders en de opheffing van de onderneming van de rechtspersoon. Een vereffenaar doet deze opgave.

Hoe is nu de verdere gang van zaken nadat de rechtspersoon op één van deze manieren is ontbonden? Dat hangt af van de vraag of er op het moment van ontbinding wel of geen baten zijn. Als er wel baten zijn, is er dan voldoende vermogen om de schulden te betalen (batig saldo) of is er onvoldoende vermogen om de schulden te betalen (geen batig saldo)?

A. Er zijn geen baten

Als een rechtspersoon op het moment van ontbinding geen enkele bate heeft (dus bijvoorbeeld ook geen onderneming), dan houdt de rechtspersoon op het moment van ontbinding op te bestaan. Ook als de rechtspersoon op dat moment nog wel schulden heeft. Er hoeft geen vereffening plaats te vinden. Een bestuurder van de rechtspersoon moet dan opgave doen aan het Handelsregister van de ontbinding en van het einde van de rechtspersoon. Als er nog een onderneming ingeschreven staat, hoewel deze al eerder was opgeheven, dient de bestuurder alsnog opgave te doen van deze opheffing.

Daarnaast moet u opgave doen aan het Handelsregister van de bewaarder van boeken en bescheiden van de rechtspersoon. Deze bewaarder is degene die gedurende zeven jaar na het einde van de rechtspersoon de administratie van de rechtspersoon bewaart. U doet al deze opgaven op [formulier 17a](#). Het dossier bij KVK wordt daarna afgesloten.

Op 15 november 2023 is de [Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie](#) in werking getreden. Zie ook [Turboliquidatie voor beëindigen rechtspersoon | KVK](#).

Wat houdt de Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie in?

De Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie verplicht rechtspersonen om - zoals de naam van de wet al aangeeft - meer transparantie te bieden aan schuldeisers bij het uitvoeren van de turboliquidatie. Zo moet het (voormalig) bestuur van de rechtspersoon binnen 14 dagen na de ontbinding een balans en een staat van baten en lasten met betrekking tot het boekjaar waarin is ontbonden (en eventueel het voorafgaande boekjaar) deponeren bij KVK. Daarbij dient een beschrijving te worden gevoegd van:

1. De oorzaak van het ontbreken van baten op het tijdstip van ontbinding;
2. Indien aan de orde: de wijze waarop de baten van de rechtspersoon te gelde zijn gemaakt en de opbrengsten zijn verdeeld; en
3. Indien aan de orde: de redenen waarom een schuldeiser of schuldeisers geheel of gedeeltelijk onbetaald zijn gebleven.

KVK heeft hiervoor een [formulier](#) opgesteld als hulpmiddel om te voldoen aan de verplichtingen die voortkomen uit deze wet. U bent niet verplicht dit formulier te gebruiken. Het (voormalig) bestuur is wel verantwoordelijk voor het opsturen van de juiste en volledige informatie naar de KVK.

Zo snel mogelijk nadat deze deponeringen zijn gedaan, dient het (voormalig) bestuur daarvan **schriftelijk mededeling** doen aan de schuldeisers. Hierdoor kunnen schuldeisers en andere belanghebbenden controleren of er geen sprake is van misbruik.

Let op!

Ook dienen **jaarrekeningen** over voorgaande boekjaren, die nog niet openbaar zijn gemaakt, in voorkomend geval inclusief de **accountantsverklaring**, alsnog te worden gedeponereerd, voordat u formulier 17a instuurt.

Als de rechtspersoon geen baten heeft maar wel schulden, tref dan vóór het nemen van het ontbindingsbesluit regelingen voor de afwikkeling van de schulden. Het nemen van een ontbindingsbesluit terwijl de rechtspersoon geen baten maar wel schulden heeft, kan leiden tot aansprakelijkheid van bestuurders van de rechtspersoon.

Nota bene: ook een vordering op een debiteur of een eventuele belastingteruggave kan worden gezien als een bate.

Zie ook de toelichting bij B.2.

B. Er zijn wel baten

B.1 Voldoende vermogen (batig saldo)

Als er op het moment van ontbinding voldoende vermogen is om de schulden van de rechtspersoon te betalen, moet de ontbonden rechtspersoon blijven voortbestaan voor de vereffening van zijn vermogen. Hoe er vereffend moet worden, leest u hieronder.

Rekening en verantwoording, plan van verdeling, advertentie.

Het doel van de vereffening is het afwickelen van het vermogen van de rechtspersoon. De vereffenaar moet nagaan of alle schulden bekend zijn. Vorderingen die de rechtspersoon nog heeft op het moment van de ontbinding, moet de vereffenaar innen. Van de vereffening moet de vereffenaar een 'rekening en verantwoording' opstellen. Als er na de betaling van de schuldeisers nog vermogen van de ontbonden rechtspersoon overblijft (overschot), dan moet de vereffenaar dit overschot uitkeren aan de leden of aan de aandeelhouders, tenzij de statuten anders bepalen. Uit de rekening en verantwoording van de vereffening moet de omvang en samenstelling van het overschot blijken. Als er twee of meer recht hebben op het overschot, dan moet de vereffenaar bovendien een plan van verdeling opstellen waarin de grondslagen staan voor de verdeling van het overschot tussen de gerechtigden. De vereffenaar legt de rekening en verantwoording en het plan van verdeling neer bij het Handelsregister en - als dat er nog is - bij het kantoor van de ontbonden rechtspersoon. Als er geen kantoor van de rechtspersoon meer is, moeten deze stukken op een andere plaats neergelegd worden in het arrondissement van de statutaire zetel van de rechtspersoon.

Als er maar één gerechtigde tot het overschot is, hoeft de vereffenaar alleen de rekening en verantwoording op de twee bovengenoemde plaatsen neer te leggen.

In alle gevallen moet de vereffenaar ook via een advertentie in een nieuwsblad bekend maken waar en tot wanneer de stukken ter inzage liggen.

Model voor een dergelijke advertentie

<statutaire naam> in liquidatie.

Bovengenoemde rechtspersoon is ontbonden door <reden ontbinding> d.d. <.....> per <.....>.

De rekening en verantwoording (en het plan van verdeling) liggen ter inzage voor eenieder tot <datum> ten kantore van het Handelsregister van KVK en ten kantore van <de rechtspersoon + adresvermelding, óf naam + adresvermelding van andere plaats>.

De vereffenaar(s)

Binnen twee maanden na het afgeven en het plaatsen van een advertentie in een nieuwsblad kan iedere schuldeiser of gerechtigde tot het overschot bezwaar maken tegen de rekening en verantwoording en/of het plan van verdeling. Diegene moet daarvoor in verzet komen via een verzoekschrift aan de rechtbank. De vereffenaar moet van gedaan verzet op dezelfde manier mededeling doen als waarop mededeling is gedaan van de deponering van de rekening en verantwoording (en van het plan van verdeling). Als de rechter definitief beslist heeft over het verzet, of als een verzet is ingetrokken, moet de vereffenaar dit meedelen op dezelfde manier als waarop de mededeling van het verzet gedaan is (via een advertentie).

Uitkeringen

Als de stand van het vermogen van de ontbonden rechtspersoon dat toelaat, kan de vereffenaar voorlopige uitkeringen doen aan de gerechtigden. Als de verzet-termijn is begonnen (dus na afgeven van de stukken én plaatsing van de advertentie), mag de vereffenaar dit alleen maar doen met machtiging van de rechter. Als de verzet-termijn van twee maanden is afgelopen zonder dat er verzet is gedaan, moet de vereffenaar volgens het plan van verdeling gaan uitkeren. Als de vereffenaar de gerechtigden niet kent, kan deze het beste door middel van een advertentie de voorgenomen uitkeringen aankondigen. Als zich na zes maanden nog niet alle gerechtigden hebben gemeld, wordt het resterende saldo door de vereffenaar geconsigneerd. Dat wil zeggen: ten behoeve van die gerechtigden op een in de wet bepaalde wijze door de Staat bewaard.

Einde vereffening

De vereffening eindigt als geen aan de vereffenaar bekende baten meer aanwezig zijn. Dat betekent het einde van de rechtspersoon. Ook hiervan moet opgave worden gedaan aan het Handelsregister. De boeken en bescheiden van de ontbonden rechtspersoon moeten zeven jaar na het einde van de rechtspersoon worden bewaard door een bewaarder van boeken en bescheiden. Wie dat is, kan in de statuten van de rechtspersoon staan. Ook kan de algemene vergadering (of het stichtingsbestuur) iemand als bewaarder van boeken en bescheiden aanwijzen. De vereffenaar moet opgeven per wanneer de rechtspersoon is opgehouden te bestaan. Opgave wordt gedaan op formulier 17b. Vervolgens sluit KVK het dossier af.

Rekening en verantwoording aan de rechter

Als er een rechter betrokken is geweest bij de vereffening (bijvoorbeeld vanwege gedaan verzet), moet de vereffenaar een maand na het einde van de vereffening aan de rechter rekening en verantwoording van diens beheer doen.

B.2 Onvoldoende vermogen (geen batig saldo)

Het is mogelijk dat de vereffenaar constateert dat de schulden van de ontbonden rechtspersoon waarschijnlijk groter zijn dan de baten. Dan moet de vereffenaar bij de rechtbank aangifte tot faillietverklaring doen. Deze plicht vervalt als alle bekende schuldeisers er, bij navraag, mee instemmen dat de vereffening zonder faillissement verder gaat, zoals hierboven is beschreven onder het kopje 'Voldoende vermogen'. Als er echter wél een faillissement volgt, gelden verder de regels van faillissement en zorgt de faillissementscurator voor de verdere afwikkeling.

Publicatie op KVK.nl

Van de meeste inschrijvingen in en deponeringen bij het Handelsregister betreffende een naamloze vennootschap of een besloten vennootschap, moet KVK een mededeling doen op haar eigen website: [KVK.nl](https://www.kvk.nl). Deze Handelsregistermededeling vervangt niet de advertentie in het nieuwsblad die de vereffenaar moet plaatsen.

Ontbinding van een Europees Economisch Samenwerkingsverband (EESV)

Er gelden bijzondere regels voor de ontbinding van een Europees Economisch Samenwerkingsverband (EESV) met de statutaire zetel in Nederland. Verwezen wordt naar de Verordening (EEG) nr. 2137/85 en de Uitvoeringswet van deze verordening. De ontbinding is geregeld in artikel 31 van de verordening. Lid 1 vermeldt: het samenwerkingsverband kan worden ontbonden door een besluit van zijn leden, waarbij deze ontbinding wordt uitgesproken. Tenzij anders is bepaald in de oprichtingsovereenkomst, moet dit besluit met eenparigheid van stemmen worden aangenomen. Na de ontbinding vindt vereffening plaats. Er moeten een of meerdere vereffenaars worden benoemd. In de Uitvoeringswet staat dat lid 4 van artikel 19 Boek 2 BW niet van overeenkomstige toepassing is. Dit betekent dat het niet is toegestaan om te ontbinden en direct de rechtspersoon te beëindigen wegens het ontbreken van baten. Er moet

altijd vereffend worden. Ook moet er altijd een rekening en verantwoording en eventueel een plan van verdeling worden afgegeven. Ten slotte gelden voor de EESV bijzondere publicatieverplichtingen in het publicatieblad van de Europese Unie.

Overig

Voor meer informatie over ontbinding van een rechtspersoon verwijzen wij u naar [Bedrijf stoppen in 10 stappen | Ondernemersplein - KVK](#) en [Uitschrijven van een rechtspersoon \(KVK.nl\)](#).